
POLELO MOHLAKANELWA YA BAPHATLALATŠI BA DITABA

**KGORO YA MATLOTLO A SETŠHABA LE DITIRELO TŠA MOTŠHELO TŠA
AFRIKA BORWA**

**KA GA KGATIŠO YA BO-12 YA NGWAGA KA NGWAGA YA DIPALOPALO TŠA
MOTŠHELO**

PRETORIA, LABOHLANO 20 DISEMERE 2019

Kgoro ya Matlotlo a Setšhaba le Ditirelo tša Motšhelo tša Afrika Borwa di phatlaladitše kgatišo ya ngwaga ka ngwaga ya bo-12 ya *Dipalopalo tša Motšhelo*.

Kgatišo ya 2019 e laetša tebelelo kakaretšo ya dikoleka tša letseno la motšhelo le tshedimošo ya pušetšo ya motšhelo bakeng sa mengwaga ya go tloga ka 2015 go ya go 2018 ya motšhelo, gape le mengwaga ya fisikale ya go tloga ka 2014/15 go fihla ka 2018/19.

Resešene ya sethekeniki ya 2018 e lebišitše go kgolo ya go nanya ka dikoleka tša letseno, yeo e dirilego poeletšo ya go theogela fase ya ditebanyo tša motšhelo. Mola matseno ao a hwetšwago go tšwa go mokgwatšhomo wa motšhelo a sepela ka thelelo le ekonomi, ka palogare, kgolo ya matseno a motšhelo a bile a godimo go feta kgodišo ya ekonomi. Dintlha tše bohlokwa kgatišong ya 2019 ke:

- Letseno la motšhelo le le kolekilwego e bile R1 287.7 billion, la oketšega ngwaga ka ngwaga ka R71.2 billion (5.9%) leo le thekgilwego kudu ke Motšhelo wa Letseno la Beng (PIT) leo le oketšegilego ka R30.9 billion (6.7%):
  - Letseno la Motšhelo wa Beng (PIT) ka 38.3%, Motšhelo wa Letseno la Koporeite (CIT) ka 16.6% le Motšhelo wa Tlaleletšo ya Boleng (VAT) ka 25.2%, ka kakaretšo ke mothopo o mogolo wa letseno la motšhelo gomme o ama 80.1% ya palomoka ya dikoleka tša letseno la motšhelo.
  - Letseno la motšhelo leo le šišintšwego le gotše ka tekanyo ntši ya kgolo ya ngwaga ya 6.9% bakeng sa sebaka sa 2014/15 go fihla go 2018/19. Kabo ya

Motšhelo-go-GDP e oketšegile kudu go tloga ka 25.5% ka 2014/15 go ya go 26.2% ka 2018/19 (koketšego ya dintlha tša persente ya 0.65).

- Ka go Kgaolo ya 2: PIT, tshekatsheko ya dipalopalo tša batho le tša tikologo tša tekolo ya balefela motšhelo bao ba šetšego ba lekotšwe mafelelong a Agosetose 2019 e tšweleditše dipoelo tša go kgatlhiša:
  - 2 680 449 (54.5%) ya balefela motšhelo bao ba lekotšwego e be ele balefela motšhelo ba banna; 2 236 580 (45.5%) e be e le basadi.
  - 1 342 511 (27.3%) ya balefela motšhelo bao ba lekotšwego be ba na le mengwaga ye 35 go ya go 44; gape
  - 1 976 674 (40.2%) ya balefela motšhelo bao ba bego ba lekotšwe ba be ba ngwadišitšwe ka Gauteng, gomme 636 460 ya balefela motšhelo bao ba lekotšwego ba dutše ka Johannesburg Metro gomme ba tšheledišitšwe go ya ka letseno la motšhelo la go lekanela la R446 838.
- Dipalopalo ka go Kgaolo ya 3 tša mabapi le CIT di laetša gore go tšwa go dikhamphani tše 814 151 tše di lekotšwego go fihla mafelelong a Agosetose 2019 bakeng sa ngwaga wa motšhelo wa 2017, 24.3% e bile le letseno la kgonagalo ya go tšhelelwa. Palo ya go išapele ya 48.3% e bile le letseno la go tšhelelwa la go lekana le lefela gomme palo e šetšego ya 27.4% e begile tekolo ya tshenyagelo;
- Kgaolo ya 4 e laetša gore ka 2018/19, 77.2% ya barekiši bao ba diragatšago ba VAT e be e le dikhamphani goba dikoporeiti tša go tswalelwa. Bobedi di abetše 92.3% go ditefelo tša VAT ya Selegaegomme e dirile ditefelo tša 90.4% tša dipušetšo tša tefelo ya VAT. Le ge e le gore batho ka beng (borakgwebo ka noši) ba dirile 17.3% ya barekiši ba VAT, ba dirile dikabelo tša 3.0% tša ditfelo tša VAT ya Selegae gomme go amogetšwe dipušetšo tša 1.3% VAT.
- Bjale ka ge go laeditšwe ka go Kgaolo ya 5, VAT ya Tlišogae le Makgetho a Khastom di rekhotele ditekanyo tša godimo ka 2018/19 ge go bapetšwa go 2017/18. Di dirile 13.6% le 4.3% ya Palomoka ya Motšhelo wa Letseno ka tatelano, tša laetša 17.9% ka tekanyo, yeo e bego e sepelelana le tekanyo pele ga mengwaga ye mehlano. Kabelo ya metšhelo ye go GDP e oketšegile go 4.7% go tloga ka mengwaga ya peleng ye mehlano ya tekanyo ya 4.6%, ka rekhoto ya VAT ya Tlišogae ya 3.6% le le Makgetho a Khastom ka 1.1% bakeng sa 2018/19.
  - VAT ya Tlišogae go tšwa go disektara tša godimo tše 3 tša kabelo ya ekonomi e dirile palomoka ya 87.8%, e lego *Wholesale and Retail Trade, Catering and Accommodation sector (Tertiary)* ka 40.0%, ya latelwa ke *Manufacturing (Secondary)* ka 30.1% le *Financial Intermediation, Insurance, Real-Estate and Business Services (Tertiary)* ka 17.7%.

- Tekanyo kakaretšo ya Lekgetho la Khastom ka 2018/19 e be e le 3.1% go bapetšwa le ngwagola 3.2%. Didirišwa tše bohlokwa tša tekanyo ya godimo ya Makgetho e be e le *Footwear and Accessories* ka 24.4%; *Hides, Skins and Leather* ka 19.4%; *Textiles and Clothing* ka 15.8%; *Food, Beverages and Tobacco* ka 11.4% gammogo le *Vehicles, Aircraft and Vessels* ka 7.6%.
- Mafelelong, Kgaolo ya 6: Motšhelo e mengwe le Dikoleka e fana ka tshedimošo ya motšhelo bjale ka Motšhelo wa Poelo ya Matlotlo (CGT), Makgetho a Phetišo, Mašokotšo a Ditlabelo tša Dimenerale le Petroleamo (MPRR), Ditefo tša SACU le dipušetšo tša tefelo ya Disele. Ka 2018/19, CGT ya R17.9 billion e kgobokeditšwe fao R9.5 billion e bilego gona ka lebaka la batho ka beng le ditrasete le R8.3 billion go dikhamphani. Se se laetša koketšo ya godimo ya R249 million (1.4%) go R17.6 billion yeo e kgobokeditšwego ka 2017/18. Palomoka ya R142.6 billion e kolekilwe ge e sale go tsebagatšwa CGT ka Oktobore 2001.

Ditokumente tša Dipalopalo tša Motšhelo tša 2019 di hwetšagala go wepsaete ya SARS le Kgoro ya Matlotlo a Setšhaba go www.sars.gov.za le www.treasury.gov.za

SARS le Kgoro ya Matlotlo a Setšhaba di amogela ditshwayotshwayo le ditšhišinyo tša setšhaba go tšwelapele go kaonafatša tirišo ya kgatišo go akanyetšo ya pholisi, le go tšweletša dikgopolo tše mpsha ka go kamano ya Afrika Borwa ya leago le ekonimi. Tše di ka hwetšagala ka go emeilela go taxstatistics@sars.gov.za.

Go fihlelela letlakala le ka dipolelo tše dingwe kgotla dikgokanyo tše di latelago motlase:

- IsiZulu
- Sesotho
- Afrikaans
- Sepedi
- Xitsonga

SEPHETHO

Dipotšišo: SARS Media sarsmedia@sars.gov.za
National Treasury Communications Unit media@treasury.gov.za goba letšetša 012 315 5000